

gemeente
Het Hogeland

Raadsvoorstel

Onderwerp: Landschapscompensatie 380kV
Datum: 17 januari 2024
Agendapunt: 4
Behandeling: Ter bespreking in het raadsoverleg
Portefeuille-
houder(s): Wethouder E. Dijkhuis
Steller: Marcel Kadijk m.kadijk@hethogeland.nl
Zaaknummer: Z.HHL.072890

1. Samenvatting

TenneT heeft in de provincie Groningen een nieuwe hoogspanningsverbinding gerealiseerd tussen de Eemshaven en Viervelaten. Daarbij hoort een landschapscompensatieprogramma. De formele bevoegdheid voor de uitvoering van dit programma ligt bij Gedeputeerde Staten van Groningen. Op 12 maart 2019 is het vastgestelde programmaplan formeel bekrachtigd. Daarover is ook Uw raad in het voorjaar van 2019 geïnformeerd. In dit programmaplan zijn met name procesafspraken gemaakt tussen provincie, gemeenten en Tennet over onder andere verdeling van de gelden, werkwijze, rolverdeling en omgang met dorpen, grondeigenaren en gebiedspartijen. Vervolgens is er gewerkt aan een projectenlijst.

Nu, eind 2023, wordt Uw raad voorgesteld de middelen beschikbaar te stellen voor acht projecten van Het Hogeland die voortkomen uit het landschapscompensatieprogramma 380KV. Het gaat hier om een bedrag van € 1.300.000,-. Eerder zijn in de Voorjaarsnota 2023 al middelen beschikbaar gesteld voor het deelproject Westerdijkshorn/Bedum (€ 350.000). En in een separaat voorstel zijn door de raad middelen uit dit compensatieprogramma beschikbaar gesteld voor het realiseren van het project Onstaborg (€ 250.000). In totaal zijn er tien projecten van Het Hogeland opgenomen in dit compensatieprogramma voor in totaal € 1.900.000.

Daarnaast stellen we Uw raad voor om bij het deelproject Westerdijkshorn/Bedum in te stemmen met het realiseren van een brug over het Boterdiep zodat inwoners gemakkelijk een route kunnen fietsen langs onder andere de historische verbinding langs de oude Wolddijk. Voor de realisatie van deze brug is een extra investeringskrediet noodzakelijk ter grootte van €180.000,-. Dit bedrag komt niet uit het compensatiefonds, maar zorgt over een periode van 20 jaar voor een kapitaallast van € 11.700 euro per jaar ten laste van onze begroting.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

1. om de middelen, in totaal 1,3 miljoen, voor acht van de tien projecten van het landschapscompensatieprogramma ter beschikking te stellen.
2. Binnen het deelproject Westerdijkshorn/Bedum een investeringskrediet van € 180.000 ter beschikking te stellen voor het realiseren van een brug over het

Boterdiep, en de hieruit voortkomende kapitaallasten op te nemen in de begroting: € 11.700,- per jaar voor 20 jaar.

3. De bijbehorende begrotingswijzigingen vast te stellen.

3. Inleiding

3.1 Aanleiding

Netwerkbeheerder TenneT heeft een nieuwe bovengrondse hoogspanningslijn van 380 kilovolt tussen de Eemshaven en Vierverlaten bij Hoogkerk in gebruik genomen. De huidige 220 kilovolt verbinding was niet meer toereikend door de groei van de Eemshaven als energieknooppunt. Als compensatie voor de impact van deze nieuwe verbinding op het landschap en de inwoners, zetten TenneT en de provincie in op landschaps- en natuurmaatregelen. Het volledige programmaplan van deze compensatiemaatregelen is te vinden in bijlage 1.

In aanloop naar de uitvoering van deze compenserende landschapsmaatregelen is een gedetailleerd programmaplan opgesteld. Hierin worden de huidige projecten beschreven die gericht zijn op het verbeteren van de relatie tussen dorpen en het omliggende landschap langs de nieuwe hoogspanningslijn. Deze projecten omvatten onder andere nieuwe beplanting, herinrichting van watergangen en het herstel van oude dijken of wierden. Alle projecten moeten binnen vijf jaar na de aanleg van de nieuwe hoogspanningslijn, zijn uitgevoerd of in uitvoering zijn (uiterlijk 2028).

3.2 Bevoegdheid raad

De gemeenteraad heeft bevoegdheid om het krediet beschikbaar te stellen.

3.3 Wettelijk of beleidskader

Voor het verkrijgen van de 380KV-compensatie moet worden voldaan aan gestelde kaders. De verkregen compensatie wordt vervolgens door de raad ter beschikking gesteld.

3.4 Historische context

Vanaf 2019 heeft Het Hogeland zich toegelegd op het identificeren van projecten die in aanmerking kunnen komen voor deze compensatie. Daartoe hebben we informatieavonden in de betrokken dorpen georganiseerd om in gesprek te gaan met de bewoners.

Nu staan we op het punt waarop de eerste uitgewerkte en goedgekeurde plannen kunnen worden uitgevoerd. Deze plannen zijn tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de provincie, gemeente, landschapsarchitecten en de inwoners van gemeente Het Hogeland.

4. Beoogd resultaat (of effect)

Voorstel 1: Inzet landschapscompensatie middelen

Alle voorgenen maatregelen en bijbehorende budgetten zijn onderverdeeld in verschillende thema's, waaronder beplanting, dijken, dorpen, historische terreinen en wierden, en watergangen. Van het totale bedrag van €14,9 miljoen aan compensatie is de gemeente de projecteigenaar van tien deelprojecten met een gezamenlijke waarde van €1,9 miljoen. Het Hogeland draagt de verantwoordelijkheid voor de voorbereiding, uitwerking, het indienen van projectplannen bij de provincie, en de uiteindelijke uitvoering. De budgetten, zoals hieronder vermeld, zijn vastgelegd in het programmaplan opgesteld door de provincie Groningen.

Momenteel zijn twee deelprojecten (Bedum Westerdijkshorn & Onstaborg) al ingediend en deels in uitvoering. Het voorstel is nu om het krediet beschikbaar te stellen voor de overige acht projecten. Alle acht plannen bevinden zich nog in de ontwikkelingsfase. Dit betekent dat er op dit moment nog geen specifieke plannen per dorp kunnen worden voorgelegd. In de onderstaande tabel vindt u het totale overzicht van de projecten. Voor een uitgebreide weergave van de projectenlijst, raadpleeg bijlage 2, genaamd 'Projectenlijst landschapsmaatregelen Tennet Noord-West'.

Gebied	Thema	Budget	Prognose start uitwerking	Prognose start uitvoering	Status
Reeds goedgekeurde begrotingswijziging					
Bedum / Westerdijkshorn	Dorpen	€ 350.000,-	2021	2023	Goedgekeurd in voorjaarsnota, deels in uitvoering
Onstaborg	Historische terreinen en wierden	€ 250.000,-	2023	2024	Goedgekeurd in separaat voorstel, uitvoering verwacht in 2024
2 projecten	Subtotaal	€ 600.000,-			
Goed te keuren begrotingswijziging in dit voorstel					
Wolddijk	Beplanting	€ 100.000,-	2023	2024	Planvorming loopt, projectplan wordt in februari ingediend bij de provincie
Sportpark Sauwerd	Beplanting	€ 50.000,-	2024	2024 / 2025	Planvorming moet nog starten, gaat van start in Q1 2024
Onderdendam	Dorpen	€ 350.000,-	2023	2024	Planvorming loopt, eind 2024 moet projectplan klaar zijn. Uitvoering eind 2024 / begin 2025.
Sauwerd	Dorpen	€ 125.000,-	2024	2025	Planvorming moet nog starten, gaat van start in Q1 2024
Groot en Klein Wetsinge	Dorpen	€ 225.000,-	2022	2024	Er wordt eerst een visieplan voor Wetsinge opgesteld. Zodra dit is afgerond kan er worden gestart met het uitwerken van de maatregelen. Opleveren visieplan wordt verwacht op eind 2023.
Oudeschip	Dorpen	€ 350.000,-	Masterplan Eemshaven		Wordt verwerkt in plannen Oostpolder
Begraafplaats Sauwerd	Historische terreinen en wierden	€ 50.000,-	2024	2024	Uitvraag voor planvorming is uitgezet. Begin 2024 wordt gestart met het opstellen van de plannen. Uitvoering verwacht in 2024.
Dorpsbos Winsum	Dorpen	€ 50.000,-	2023	2024	Projectplan wordt opgesteld en begin 2024 ingediend bij de provincie. Uitvoering in 2024 verwacht.
8 projecten	Subtotaal	€ 1.300.000,-			
10 projecten	Totaal	€ 1.900.000,-			

Voorstel 2: keuze brug Bedum met aanvulling financiering

Dit voorstel maakt deel uit van het deelproject Bedum Noord / Westerdijkshorn. In de voorjaarsnota van 2023 heeft de raad een krediet van €350.000,- beschikbaar gesteld voor dit deelproject. Een onderdeel van Bedum Noord / Westerdijkshorn bevat de realisatie van een brug over het Boterdiep. Naar nu blijkt dat de kosten voor het realiseren van de brug op deze locatie hoger uitvallen dan het beschikbare budget. Om de realisatie van deze brug toch mogelijk te maken, is het noodzakelijk om naast het bestaande 380KV budget extra financiële middelen aan te vragen.

In samenwerking met ingenieursbureau IPV Delft zijn drie brugvarianten opgesteld. Deze varianten zijn gepresenteerd in een schetsontwerp en moeten in de volgende fase verder worden uitgewerkt tot in detail. De drie varianten bedienen verschillende doelgroepen en

hebben verschillende uitvoeringskosten, variërend tussen €300.000 en €420.000. Deze kosten zijn uitsluitend voor de bouw van de brug.

De meest gewenste optie voor uitwerking en bouw is de brug met knik en helling. Binnen het toegewezen budget vanuit de compensatie, is er onvoldoende financiële ruimte om deze optie te realiseren. Daarom vragen we Uw raad aanvullend krediet ter hoogte van €180.000,- beschikbaar te stellen, zoals u kunt afleiden uit onderstaande tabel.

In bijlage 3 vindt u de uitwerking van de varianten, bijlage 4 voor de kosten per variant en bijlage 5 voor de aanbevelingen van alle betrokken partijen.

In lijn met het streven naar een centrale rol voor positieve gezondheid bij ruimtelijke keuzes, wordt gekozen voor een toegankelijke hellingbrug in Bedum. Het primaire doel is om een geleidelijke helling te creëren, waardoor de brug voldoet aan toegankelijkheidsnormen en moeiteloos gebruik mogelijk is voor mensen met mobiliteitsbeperkingen, zoals rolstoelgebruikers. Deze maatregel beoogt de brug niet alleen als verbindend element binnen het fietsroutenetwerk te positioneren, maar ook als symbool van inclusiviteit.

Hieronder wordt aangegeven hoeveel extra krediet we verwachten nodig te hebben voor de realisatie van een brug met helling ten opzichte van het beschikbare 380KV budget.

Kosten overzicht Bedum / Westerdijkhorn 380KV	
Beschikbaar budget 380KV	+ € 350.000,-
Geschatte kosten fase 1 (al in uitvoering)	- € 40.000,-
Geschatte kosten fase 2 (onderstaand inbegrepen)	- € 650.000,-
<i>Realisatie wandelroute (incl. beheer en onderhoud eerste 5 jaar)</i>	€ 120.000,-
<i>Kosten bouwen brug met helling</i>	€ 418.320,-
<i>Ontwerpkosten</i>	€ 45.000,-
<i>Aanpassingen op aansluitende weg, verkeersveiligheid</i>	€ 15.000,-
<i>Overige kosten (aansluiting op verharding, geleidewerk, bebording, beheer en onderhoud de eerste 5 jaar ect.)</i>	€ 51.680,-
Totaal tekort	- € 340.000,-
Verwachte subsidie NPG impulsloket	+ € 160.000,-
Eventuele extra krediet gemeente Het Hogeland	+ € 180.000,-

Bijdrage NPG: Voorgesteld wordt het reeds beschikbare krediet voor dit project, dat momenteel €350.000,- bedraagt, te verhogen met €340.000,-. Hiervan wordt €160.000,- gedekt door een bijdrage uit het impulsloket van het NPG. De NPG-aanvraag is nog niet officieel ingediend. De officiële aanvraag wordt pas gedaan nadat Uw raad een besluit heeft genomen. Deze volgorde hanteren we omdat de aanvraag moet worden ingediend met een definitief plan, dat op dit moment nog niet beschikbaar is. De aanvraag wordt uiteindelijk gedaan door APB Bedum bij het NPG impulsloket. Subsidies via het impulsloket kunnen uitsluitend worden aangevraagd door stichtingen, verenigingen of coöperaties. Vanuit het loket hebben we reeds informeel een akkoord van medewerking op het plan ontvangen.

De uit de gemeentelijke bijdrage voortvloeiende kapitaallasten ter grootte van €11.700,- per jaar, leidt tot een begrotingswijziging.

5. Toelichting

5.1 Argumenten/motivering

Voorstel 1: Inzet landschapscompensatie middelen

De bovengrondse hoogspanningsverbinding doorkruist het landelijke gebied van Groningen. Vanwege de aanzienlijke impact van deze verbinding op zowel het landschap als de bewoners, wordt er speciale aandacht besteed aan het treffen van compenserende maatregelen. In hetzelfde gebied spelen naast de aanleg van de hoogspanningsverbinding ook bredere maatschappelijke vraagstukken, zoals aardbevingen, bevolkingskrimp, leefbaarheid, en de grotere context van de energietransitie. Dit resulteert in een onder druk staande sociale en fysieke leefomgeving in zowel de kernen als het buitengebied. De voorgestelde compensatiemaatregelen zijn dan ook bedoeld om iets positiefs terug te brengen voor de inwoners en het gebied waarin zij wonen en leven.

Voorstel 2: keuze brug over het Boterdiep in Bedum met aanvulling financiering

De realisatie van een brug met een helling levert aanzienlijke meerwaarde op voor zowel de inwoners van Bedum als daarbuiten. De helling maakt de brug toegankelijk voor fietsers, wandelaars, en rolstoelgebruikers, en herstelt tevens de historische verbinding met de oude Wolddijk. Dit resulteert in een gevarieerd aanbod aan wandel- en fietstochten voor recreanten. Deze keuze sluit nauw aan bij het eerder vastgestelde inclusieve mobiliteitsprogramma.

5.2 Risico's

We zien geen bijzondere risico's.

6. Financiële aspecten en wijze van dekking

Voorstel 1: Inzet landschapscompensatie middelen

De ambtelijke inzet valt binnen de reguliere taken van diverse betrokken beleidsdisciplines en teams en wordt gefinancierd uit de normale loonkosten. Overige plan- en voorbereidingskosten, evenals de uitvoeringskosten, zijn gedekt door de genoemde bedragen. De gemeente maakt in principe geen andere kosten dan haar bijdrage aan inzeturen.

Beheer en onderhoud zijn tevens cruciale aspecten in de planvorming. De eerste vijf jaar van beheer- en onderhoudskosten worden geïntegreerd in de plannen en gefinancierd met de beschikbare gelden. Na deze periode van vijf jaar draagt de gemeente Het Hogeland de verantwoordelijkheid voor deze kosten. Om dit goed te beheren, zullen we de maatregelen zo structureren dat de kosten van beheer en onderhoud beheersbaar blijven en worden vastgelegd.

Voorstel 2: keuze brug Bedum met aanvulling financiering

Voor de realisatie van de geknikte brug met helling is een aanvullend krediet van €180.000,- vereist, bovenop het toegewezen budget vanuit het 380 kV-project en de NPG-bijdrage. Het extra krediet vanuit de gemeente voor deze brug resulteert in een jaarlijkse kapitaallast van €11.700,-.

Onderstaande begrotingswijziging is gekoppeld aan beide voorstellen:

Begrotingswijziging 2024004						
Begrotingswijziging behorende bij Raadsbesluit: 380 KV landschapcompensatie						
Mutaties op begroting (bedragen x € 1.000)		str/ inc	Actuele begroting	Mutatie op lasten	Mutatie op baten	Saldo na wijziging
Progr.	Taakveld					
Mutaties op reserves en voorzieningen (bedragen x € 1.000)		Stand voor wijziging	Toe- voeging	Ont- trekking	Saldo na wijziging	
Reserves						
Voorziening						
Mutaties op Investerings (bedragen x € 1.000)		Stand voor wijziging	Mutatie op lasten	Mutatie op baten	Saldo na wijziging	
Investerings						
<u>Voorstel 1: Inzet landschapscompensatie middelen:</u>						
	Wolddijk	inc	-	100	100	-
	Sportpark Sauwerd	inc	-	50	50	-
	Onderdendam	inc	-	350	350	-
	Sauwerd	inc	-	125	125	-
	Groot en Klein Wetsinge	inc	-	225	225	-
	Oudeschip	inc	-	350	350	-
	Begraafplaats Sauwerd	inc	-	50	50	-
	Dorpsbos Winsum	inc	-	50	50	-
<u>Voorstel 2: keuze brug met aanvulling financiering:</u>						
	380KV Bedum/Westerdijkshorn	inc	-	340	160	180
Begroting stand Algemene Reserve (bedragen x € 1.000)						
Saldo Algemene reserve na Begrotingswijziging 3			23.482			
Mutaties wijziging 4						
Saldo Algemene reserve na Begrotingswijziging 4			23.482			

7. Inbreng belanghebbenden

De plannen zijn tot stand gekomen, of komen nog tot stand in nauwe samenwerking met de provincie, gemeente, landschapsarchitecten en de inwoners van gemeente Het Hogeland.

Betreffende de selectie van de brugvariant hebben we de diverse ontwerpen ter beoordeling voorgelegd aan alle belanghebbenden, waaronder dorpsbelangen, zorginstellingen in de nabije omgeving, en ook aan de provincie. In bijlage 5 vindt u de aanbevelingen van deze betrokken partijen.

8. Vervolgtraject

8.1 Uitvoering

Het project betreft Bedum / Westerdijkshorn is deels in uitvoering. Na goedkeuring van de extra financiering van € 180.000,- t.b.v. de realisatie van een hellingbrug, kan het schetsontwerp worden uitgewerkt naar een definitief ontwerp en kan de uitvoering ter hand worden genomen. Alle overige projecten/dorpen zijn nog in planvorming ten behoeve van de aanvraag van de subsidies.

8.2 Tijdspad

Zie tabel in paragraaf 4 voor globale planning.

8.3 Communicatie

Tot op heden hebben we de communicatie met bewoners onderhouden via telefonisch en e-mailcontact met de aangewezen werkgroepen of Dorpsbelangen per dorp. Deze werkgroepen of dorpsbelangen zorgen er vervolgens voor dat de relevante informatie wordt gedeeld met de inwoners van de dorpen.

Zodra een project van start gaat en/of wordt gerealiseerd, hanteren wij passende communicatiemiddelen. Dit kan variëren van een officiële opening met inwoners en bijvoorbeeld een wethouder, tot het versturen van een persbericht of het delen van informatie via sociale media. De keuze hiervoor stemmen we af op het betreffende moment. Daarnaast houden we de website hethogeland.nl/landschapcompensatieprogramma up-to-date.

Bijlage(n):

1. Programmaplan landschapsmaatregelen 380kV hoogspanningsverbinding Eemshaven - Vierverlaten
2. Projectenlijst landschapsmaatregelen Tennet Provincie
3. Schetsontwerp varianten brug
4. Kostenraming varianten brug
5. Aanbevelingen keuze brug Boterdiep Bedum
6. A.4.2.Brief Tennet Provinciale Staten 2019

Winsum, 5 december 2023

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,

Burgemeester,

Paul van Vilsteren

Henk Jan Bolding